

1
 (773) IV m.....S T A D E.....1948.I.2. penktadienis

Naujų metų sveikinimai

Popiežius Pijus XII savo sveikinime sako, kad naujaisiais metais, kaip ir praėjusiais, bažnyčia laimins kiekvieną, kuris prisidės prie teisingos taikos atstatymo, tačiau nereikia užmiršti, kad taika esanti nedaloma.

JAV-bių prezidentas Trumanas žiūri į naujuosius metus optimistiškai, nes esama vilties sudaryti taiką per Jungtines tautas. Panašiai išsireiškė ir JTautų gen. sekretorius Tr.Lie.

D.Britanijos min. pirm. Atlee, sveikindamas, pareiškė viltį, kad produkcija padidėsianti.

Maskvos radijas pareiškė, kad praeję 1947 metai esą vieni iš laimimiausių: pasiekta daug laimėjimų krašto viduje. Savo naujųjų metų koncerto metu prieš pat 24 val. Maskvos laiku buvo pagiedotas senovinis carų himnas "Slavsia, da slavsia naš russkij carj", iš Glinkos operos "Gyvybė už carą". Betarpiui po to, praskambinus Kremliaus varpams, buvo pagrotas sovietų himnas.

Abdikavo Rumunijos karalius

Senieji metai pasibaigė dar vienu politiniu įvykiu. Gruodžio mėn. 30 d. vakare abdikavo Rumunijos karalius Mykolas. Jo išleistame manifeste sakoma, kad politiniai pasikeitimai Rumunijoje privedė prie to, kad monarchija stovi kliūtimi tolimesnės Rumunijos pažangos kely. Todėl jis, karalius, atsisako savo ir savo įpėdinių vardu nuo teisių į Rumunijos sostą.

Tą patį vakarą susirinkęs tautinis susirinkimas proklamavo respubliką ir vienbalsiai tą nutarimą ratifikavo. Susirinkimas nutarė sudaryti valstybės tarybą iš 5 asmenų, kurie valdys kraštą, kol bus išdirbta nauja konstitucija ir išrinktas parlamentas. Karo ministeris įsakė dar ligi sausio mėn. 1 d. prisaikdinti karių respublikai. Oficialiai pranešama, kad karaliui ir jo motinai Elenai leista išvykti iš Rumunijos į Šveicariją. Karalių lydėti paprašė dar 60 asmenų. Ar jiems bus leista išvykti - nežinia. Įsakymu kariuomenei atleista iš pareigų 10 generolų, jų tarpe gen. štabo v-kas. Užsienio žiniomis, rumunų tauta karaliaus abdikavimą satiko be didelio autuziazmo.

Taip sulig 1948 metų pasibaigė dar viena Europos monarchija. Pasitraukė iš monarchų eilės paskutinysis Hohenzollern'as, 26 metų amžiaus Mykolas. Ši permaina nebuvo staigmena tiems, kurie sekė politinius įvykius ir Mykolo sužadėtuves su princese Buorbon-Parma čia turėjo mažiausias reikšmės. Britų spauda nurodo, kad karalius neabdikavo, bet buvo priverstas pasitraukti, nes monarchija ir komunizmas esą 2 nesuderinami dalykai. Kaip pretekstas minimas karaliaus pasipriešinimas paskirti karo ministriu generolą, buvusį dezertyrą. Spaudoje sakoma, kad šiuo metu sovietai esą užvaldę visus Balkanus, išskirus Graikiją, kurią taip pat stengiasi pavergti.

Italijos ekskaralius palaidotas

Nežiūrint į velionies norą, jis buvo iškilmingai palaidotas. Laidotuvėse dalyvavo Egipto karalius Farukas, velionies sūnus Umberto ir keli atstovai iš Europos karališųjų rūmų.

Graikijoje

Dėl kovų gaunamos prieštaraujančios žinios. Graikų vyriausybė praneša, kad kariuomenė užėmė kelias aukštumas į pietus nuo Konikos, o pats miestas dar laikosi. Sukilėliai pranešė, kad jų daliniai jau pasiekę miesto centrą.

-Rhein, Mosel, Neckar ir Weser smarkiai užtvino. Rheinas išplovė savo pylimus. Geležinkelio linija Koln-Koblentz užlieta vandens.

-Mirė anglų filosofas Whitehead, sulaukęs 84 metų amžiaus.

Wallace planas

Po savo kalbos, kurioje jis pareiškė kandidatuosias į prezidentus ir kurioje jis kritikavo tarp kitko ir Magshhalio planą, Wallace dabar pasiūlė naują pagalbos planą, susidedantį iš 7 punktų. Šiuo planu Wallace siūlo prisidėti prie finansavimo visiems išgalingiems kraštams. Pagalbą turėtų gauti ypatingai tie kraštai, kurie labiausia nukentėjo nuo Vokietijos ir Japonijos, ir tai nežiūrint į jų vedamą politiką. Pagalba turėtų būti teikiama 5 metams ir finansavimus koordinuotų Jungtinės Tautos. Rūhro kraštą Wallace siūlo sutarptautinti ir pavesiti 4 sąj.kontr.

-Anglų spauda pažymi, kad dar peranksti esą pranašauti kokias formas paimsiąs užvesti Wallace politika, tačiau jau dabar esą aišku, kad a) Wallace nebus išrinktas prezidentu ir b) Wallace planas nepraeisiąs. Toliau nurodoma, kad už Wallace balsuos visi komunistai ir jų pasekėjai, tačiau jis nustos savo ligšiolinių pasekėjų-nekomunistų. Dėl tos priežasties respublikonai gali tikėtis daugiau balsų ir jų "reakcionierius" Taftas gali būti išrinktas prezidentu.

JAV-bės perspėja

JAV-bės perspėjo Jugoslaviją, Bulgariją ir Albaniją dėl graikų sukilėlių vado Markoso vyriausybės pripažinimo. Šis pripažinimas nesąs suderinamas su JTautų chartą, pažeistų ją ir galėtų iššaukti politinių nesusipratimų.

D.Britanijos užs. reikalų ministerija prisidėjo prie JAV pareiškimo.

Molotovs vėl kaltina

Molotovs, kalbėdamas "Pravdos" ir "Izvestijos" korespondentams, vėl kaltino JAV-bes dėl Londono konferencijos iširimo. Esą, JAV-bės nenorinčios jungti Vokietiją, bet ją skaldyti, jos norinčios praveisti Europoje savo ūkinę diktatūrą. Dėl naujų galimybių derėtis Molotovs nieko nepasakė.

Palestinoje

Žydų teroristai, jūra priplaukę laiveliais prie kranto, apšaudė kulkosvaidžiais arabų kavinę. 10 arabų sužeista. Kitą dieną vakare įvyko kautynės, žydams užpuolus elektros jėgainę ir išjungus šviesą. Žuvo 41 žydas ir 6 arabai. Mieste žuvo 1 žydas ir 2 arabai. Kautynės elektros jėgainėje skaitoso lig šiol didžiausiomis.

Britų karo laivai išvyko pasitikti du laivus su 12.000 žydų.

Susekta slapta nacių organizacija

Jos būstinė buvo Graze (Austrijoje) ir ji turėjo ryšius su naciais esančiais Lenze ir Bavarijoje. Organizacijos tikslas buvo, vakarų ir rytų konflikto atveju, suorganizuoti vokiečių vyriausybę a la Hitler. Savo siekiams įvykdyti, organizacija dangstėsi prekybos bendrove, kuri sau pelną ėmė iš prekybos juodojoje rinkoje. Ligi šiol areštuoti 84 asmenys. Po naujų metų juos laukia britų karinis teismas.

Nauja Persijos vyriausybė

Ją sudarė Hakimi, kuris parlamente perskaitė savo deklaraciją. Joje sakoma, kad norima bendradarbiauti su JT. ir su savo kaimynais. Tačiau politika būsianti griežtai tautiška ir jokios naftos eksploatavimo sutartys su kitomis valstybėmis nebus sudarytos. Būsią duotos atskiroms provincijoms platesnės savivaldybės teisės švietimo ir sveikatos srityse.

Persijos vyriausybė praneša, kad buv. min. pirm. Soltane nesąs areštuotas, tik jam uždrausta išvykti į užsienį.

TSRS-gos spauda sutiko nepalankiai Hakimi vyriausybę.

Leidžia Štadės Liet. Taut. Komitetas. Redaguoja L.Pilipavičius
Išeina kasdien, be šventadienių. Prenumeratos kaina RM 10